

فرآیند رسیدگی به اختلافات فعالان بازار بورس و بررسی مسئولیت مدنی، انتظامی و جزایی آنان (با تکیه بر آخرین قوانین، آیین نامه ها و دستورالعملهای منتشره بورس)

تألیف: حسین قربانیان

سرشناسه
عنوان و نام پدیدآور
قربانیان حسین - ۱۳۵۸
فرآیند رسیدگی به اختلافات فعالان بازار بورس و بررسی
مسئولیت مدنی، انتظامی و جزایی آنان - حسین قربانیان
مشخصات نشر
دانشگاه آزاد اسلامی واحد شاهرود
مشخصات ظاهری
۳۳۷ ص
شابک
۹۷۸-۹۶۴-۱۰-۲۰۴۵-۵

وضعیت فهرست نویسی
عنوان انگلیسی
فیفا
PROCEDURE FOR DISPUTES OF BOND CROWD AND
EXAMINATION CIVIL LIABILITY, DISCIPLINARY AND
CRIMINAL

یادداشت کتابنامه
شناسه افزوده
شناسه افزوده
موضوع
موضوع
رده بندی کنگره
رده بندی دیویی
شماره کتابشناسی ملی
۱۳۳۶ ص
دانشگاه آزاد اسلامی. واحد شاهرود
دانشگاه آزاد اسلامی. سازمان چاپ و انتشارات
بورس - قوانین و مقررات - ایران
بورس - ایران
۱۳۹۱ ق ۴/۱۳/۵۷۱۰ HG
332/64255
3045252

عنوان
تألیف
ناشر
ویراستار
نوبت چاپ
سال چاپ
شمارگان
شابک
قیمت
: فرآیند رسیدگی به اختلافات فعالان بازار بورس و بررسی مسئولیت مدنی، انتظامی
و جزایی آنان با تکیه بر آخرین قوانین، آیین نامه ها و دستورالعملهای منتشره بورس
: حسین قربانیان
: دانشگاه آزاد اسلامی - سازمان چاپ و انتشارات با همکاری واحد شاهرود
: نیما نیک خواه
: اول
: ۱۳۹۲
: ۱۰۰۰ نسخه
: ISBN: 978-964-102045-5
: ۱۳۰۰۰۰ ریال

حق چاپ برای ناشر محفوظ است

نویسنده کتاب در سال ۱۳۵۸ در شهر شاهرود به دنیا آمد، تحصیلات خود را در مقطع کارشناسی در رشته مدیریت دولتی و حقوق قضایی و در مقطع کارشناسی ارشد در رشته حقوق خصوصی به پایان رسانیده است و در حال حاضر دانشجوی دوره دکتری فقه و حقوق خصوصی می باشد. از دیگر آثار وی عبارتند از: «آیین رسیدگی به تقاضای تقسیم ترکه و مطالبه سهم الارث» که توسط مؤسسه حقوقی شهر دانش در سال ۱۳۸۹ به چاپ رسیده و در سال ۱۳۹۰ تجدید چاپ گردیده، «نحوه رسیدگی به تقاضای افراز املاک مشاع» که توسط دانشگاه آزاد واحد شاهرود به چاپ رسیده و در سال ۱۳۹۱ تجدید چاپ شده است و همچنین «ترجمه کتاب Property of Law» که در مرحله چاپ می باشد. نامبرده دارای مقالات متعددی در نشریات معتبر حقوقی و همایش های ملی و بین المللی نیز می باشد.

فهرست مطالب

عنوان.....	صفحه.....
مقدمه.....	۱.....
فصل اول) تاریخچه نهاد دآوری در بورس.....	۳.....
گفتار اول) فعالیت حرفه‌ای.....	۶.....
فصل دوم) مراجع حل اختلاف فعالان بازار.....	۱۱.....
بخش اول) کانون کارگزاران بورس و اوراق بهادار.....	۱۳.....
گفتار اول) تشکیلات کمیته سازش.....	۱۵.....
بند اول) اعضای کمیته سازش و نحوه انتخاب آنان.....	۱۵.....
بند دوم) مدت مأموریت اعضای کمیته.....	۱۶.....
بند سوم) موارد امکان حضور عضو علی‌البدل به جای عضو اصلی.....	۱۶.....
گفتار دوم) نحوه رسیدگی به دعاوی مطروحه در کمیته سازش	
کانون کارگزاران بورس و اوراق بهادار.....	۱۷.....
بند اول) تقدیم درخواست.....	۱۷.....
بند دوم) اقدامات دبیرخانه کانون کارگزاران بورس.....	۱۷.....
بند سوم) واکنش خواهان در قبال پاسخ خوانده.....	۱۸.....
گفتار سوم) جریان رسیدگی در کمیته سازش.....	۱۹.....

۲۱	گفتار چهارم) نحوه صدور گواهی سازش یا عدم سازش
۲۲	بخش دوم) هیأت داورى
۲۲	گفتار اول) صلاحیت ذاتی
۲۴	گفتار دوم) دبیرخانه هیأت داورى
۲۴	بند اول) وظایف دبیرخانه هیأت داورى
۲۵	بند دوم) اعضای دبیرخانه
۲۵	گفتار سوم) ترکیب اعضای هیأت داورى
۲۶	بند اول) ریاست هیأت داورى
۲۶	بند دوم) مدت مأموریت اعضا
۲۶	بند سوم) جلسات هیأت داورى
۲۶	گفتار چهارم) اصحاب دعوى
۲۸	گفتار پنجم) فرآیند رسیدگی در هیأت داورى
۲۸	بند اول) تقدیم درخواست
۲۹	بند دوم) هزینه داورى
۳۰	بند سوم) دلایل و مدارک مورد استناد خواهان
۳۱	بند چهارم) وکالت در هیأت داورى
۳۳	بند پنجم) اجرای احکام هیأت داورى
۳۵	گفتار ششم) نمونه آرای داورى صادره از هیأت داورى بورس
۴۹	فصل سوم) مسئولیتهای فعالان حرفه‌ای بازار بورس
۵۱	بخش اول) مسئولیت انتظامی (تخلفات انضباطی)
۵۱	گفتار اول) مراجع رسیدگی کننده به تخلفات فعالان بازار
۵۲	بند اول) کمیته رسیدگی به تخلفات
۵۳	بند دوم) هیأت مدیره بورس

۵۳	بند سوم) هیأت رسیدگی به تخلفات
۵۴	بند چهارم) هیأت مدیره سازمان
۵۴	بند پنجم) دبیرخانه
۵۵	بند ششم) صدور رأی
۵۷	گفتار دوم) آیین رسیدگی به تخلفات کارگزاران بورس اوراق بهادار
۵۷	بند اول) مراجع صالح
۵۷	بند دوم) تشریفات رسیدگی به شکایات
۵۸	۱) تشکیل جلسات
۵۹	۲) نحوه صدور رأی
۶۰	۳) ابلاغ رأی
۶۰	۴) آرای قابل فرجامخواهی
۶۱	بند سوم) تخلفات و مجازاتهای انضباطی
۶۵	گفتار سوم) آیین رسیدگی به تخلفات مدیران ارشد بازار سرمایه
۶۶	بند اول) مراجع رسیدگی
	بند دوم) نحوه رسیدگی به تخلفات در هیأت رسیدگی به تخلفات
۶۶	مدیران ارشد بازار سرمایه
۶۷	بند سوم) وظایف دبیرخانه هیأت رسیدگی به تخلفات
۶۸	بند چهارم) نحوه صدور رأی در هیأت رسیدگی به تخلفات
۶۹	بند پنجم) تخلفات انضباطی
۷۰	بند ششم) مجازاتهای انضباطی
	گفتار چهارم) آیین رسیدگی به تخلفات انضباطی ناشران پذیرفته
۷۱	شده در بورس اوراق بهادار
۷۲	بند اول) مرجع صالح (مرجع رسیدگی)

۷۲	 بند دوم) وظایف ناشر
۷۶	 بند سوم) تنبیهات و تخلفات ناشران
۸۸	 بخش دوم) مسئولیت جزایی کارگزاران
۸۹	 گفتار اول) برخی از مصادیق مسئولیت جزایی فعالان بازار
۸۹	 بند اول) خیانت در امانت
۹۰	 بند دوم) افشای سر
۹۰	 بند سوم) جعل و نشر اکاذیب
۹۰	 گفتار دوم) سایر مجازاتهای جزایی
۹۲	 بخش سوم) مسئولیت مدنی کارگزاران بورس
۹۳	 گفتار اول) مسئولیت مدنی
۹۵	 گفتار دوم) تقصیر شغلی و مسئولیت حرفه‌ای کارگزاران
۹۵	 بند اول) ویژگی مفهوم این تقصیر
۹۷	 بند دوم) تقصیر قراردادی و قهری
۹۸	 بند سوم) قاعده تمیز تقصیر
۹۸	 - تعهد به مواظبت یا تعهد به نتیجه
۱۰۰	 بند چهارم) راه شناخت مدعی، در دعوی مسئولیت مدنی
۱۰۱	 - از دست دادن بخت (شانس، نفع بالقوه و احتمالی)
۱۰۲	 گفتار سوم) مصادیق بروز مسئولیت مدنی کارگزاران بورس
۱۰۳	 بند اول) فروش سهام غیر
۱۰۶	 بند دوم) معاملات بدون دستور
۱۰۸	 بند سوم) پرداخت وجوه با تأخیر و نقل و انتقال بدون مجوز تسویه وجوه
۱۱۱	 بند چهارم) حق تقدمهای سهم نشده
۱۱۲	 بند پنجم) اشتباه در معاملات

بند ششم) تأخیر در انجام معاملات.....	۱۱۴
بند هفتم) جعل.....	۱۱۵
گفتار چهارم) مسئولیت کارگزاران در قراردادهای آتی سهام.....	۱۱۶
گفتار پنجم) آیین رسیدگی دعاوی مطالبه خسارت، ناشی از ارائه	
اطلاعات ناقص و خلاف واقع و نهانی، فعالان بازار سرمایه.....	۱۲۰
بند اول) مراجع صالح در رسیدگی به دعاوی مطالبه خسارت.....	۱۲۲
پیشنهادهای.....	۱۲۶
جمع بندی و نتیجه گیری.....	۱۲۷
فصل چهارم) قوانین، آیین نامه ها، دستورالعملها و فرمها.....	۱۲۹
بخش اول) گزیده ای از قوانین، آیین نامه ها و دستورالعملهای بازار سرمایه.....	۱۳۱
الف) قوانین.....	۱۳۱
- قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران.....	۱۳۱
ب) آیین نامه ها.....	۱۵۴
- آیین نامه رسیدگی به تخلفات کارگزاری.....	۱۵۴
- آیین نامه اعطای مجوز و فعالیت کارگزار (در قالب شخصیت حقوقی).....	۱۶۱
- آیین نامه معاملات در شرکت بورس اوراق بهادار تهران.....	۱۷۰
- آیین نامه اجرایی قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران.....	۱۸۵
- آیین نامه عضویت در کانون کارگزاران بورس و اوراق بهادار.....	۱۹۰
ج) دستورالعملها.....	۲۰۶
- دستورالعمل موضوع ماده ۱۸ آیین نامه اجرایی قانون بازار اوراق بهادار.....	۲۰۶
- دستورالعمل اجرایی بازارسازی سهام (حمایتی).....	۲۱۳
- دستورالعمل صدور مجوز تأسیس و فعالیت کارگزاری در بورس.....	۲۱۶
- دستورالعمل نحوه انجام معاملات وکالتی اوراق بهادار.....	۲۳۱

- دستورالعمل اجرایی معاملات قرارداد آتی سهام در شرکت بورس	
اوراق بهادار تهران	۲۳۵
- دستورالعمل انتشار اطلاعات معاملات توسط بورس کالای ایران	۲۵۷
بخش دوم) نمونه فرمها و قراردادها	۲۶۳
الف) نمونه فرمها	۲۶۳
- فرم شکایت	۲۶۳
- نمونه فرم درخواست رسیدگی در هیأت داورى قانون بازار اوراق بهادار ...	۲۶۵
- چکلیست رعایت قوانین و مقررات	۲۶۷
ب) نمونه قراردادها	۲۷۸
- توافق نامه خرید و فروش اوراق بهادار از طریق اینترنت	۲۷۸
- نمونه قرارداد سرمایه گذاری در بورس	۲۸۱
- قرارداد [نمونه] سبدگردانی اختصاصی اوراق بهادار	۲۸۲
- پرسشنامه اطلاعات حقوقی شرکت کارگزاری	۲۹۳
بخش سوم) آشنایی با برخی اصطلاحات بازار سرمایه	۳۰۸
بخش چهارم) واژگان انگلیسی	۳۲۸
فهرست منابع	۳۳۲

مقدمه

گسترش بازار مالی (financial market)^۱ اقتصاد کشور، در راستای افزایش حجم بازار و شرکتهای بورسی، به نحوی بوده است که افراد را به سرمایه‌گذاری (investment in marketable securities) و هدایت به سوی بنگاه‌های اقتصادی سوق داده است^۲ و شیوه سرمایه‌گذاری غیرمستقیمی را در مقابل سرمایه‌گذاری مستقیم افزایش داده است. در این میان، نباید از نقش بازار سرمایه (capital market)^۳ در هدایت مستقیم سرمایه‌های مردم به سمت و سوی واحدهای تولیدی، خدماتی و صنعتی غافل بود. بورس اوراق بهادار (exchange stock)^۴ به عنوان یک واسطه بین سرمایه‌گذاران و سرمایه‌پذیران، پیوسته مدافع حقوق سرمایه‌گذاران بوده است و بویژه حمایت از سرمایه‌گذاران کوچک را از وظایف خود می‌داند. این نهاد علاوه بر قوانین لازم، راهکارهای مناسب را برای احقاق حق سرمایه‌گذاران تعریف کرده است؛ در نتیجه، افراد با هر میزان سرمایه که وارد بورس اوراق بهادار

۱- بازار مالی، به بازاری گفته می‌شود که، از طریق آن بتوان منابع مالی مورد نیاز را به دست آورد. بازارهای مالی شامل بازار پول، بازار سرمایه، بازار تنزیل و بازار ارز است (خلعتیری، فیروزه، مجموعه مفاهیم پولی و بانکی بین‌المللی، تهران، شرکت افست، ۱۳۷۱، ردیف ۱۹۰۵).

۲- فنائی، سید مجتبی، دانستیهای بورس و بازار سرمایه، مجله بورس شماره ۸۶، مهر ۸۸، ص ۷۹.

۳- بازار سرمایه: عبارت از بازارهای گوناگونی است که در بنگاه‌های تجاری، به عنوان واسطه در موضوعات مخصوص، تخصیص یافته‌اند و بدین منظور سرمایه دراز مدت مورد نیاز باشد (الکس ژاکلین، هانری تولکان، مبانی علم اقتصاد، ترجمه منوچهر فرهنگ، انتشارات دانشگاه ملی ایران، ۱۳۵۴، ص ۱۶).

۴- بورس اوراق بهادار، به موجب بند ۳ ماده ۱ قانون مصوب ۱۳۸۴، به شرح ذیل تعریف شده است: «بورس اوراق بهادار بازار متشکل و خود انتظام است که، اوراق بهادار در آن توسط کارگزاران و یا معامله‌گران طبق مقررات این قانون، مورد دادوستد قرار می‌گیرد. بورس اوراق بهادار (که از این پس بورس نامیده می‌شود) در قالب شرکت سهامی عام تأسیس داده می‌شود».

شوند، این اطمینان به آنها داده خواهد شد که خطرات مختلفی، از قبیل کلاهبرداری، سوخت شدن سرمایه و... در بورس وجود نخواهد داشت.^۱

بدون شک، گسترش بازار سرمایه، ارتباط مستقیم و تفکیک ناپذیری به شیوه حل و فصل اختلافات احتمالی (dispute settlement) که ناشی از فعالیت حرفه ای بین کارگزاران (jobber)، بازارگردانان (rolling market) و معامله گران (dealer-trader) و مشاوران سرمایه گذاری، ناشران، سرمایه گذاران (investors) و سایر اشخاص ذی ربط ناشی از فعالیت حرفه ای آنها دارد.

وجود یک مرجع تخصصی و آگاه بودن اعضای رسیدگی کننده به اختلافات، به مسائل سرمایه گذاری، اقتصاد و بورس با صلاحیتهای علمی فنی و تجربی، برای تضمین امنیت اقتصادی بازار سرمایه، نظام دادرسی عادلانه ای را می طلبد، تا عدالت واقعی احراز و اجرا شود و نامطلوب خواهد بود چنانچه اختلافات حرفه ای، در محاکم دادگستری مورد بررسی و رسیدگی قرار گیرد و این امر، طبیعتاً با یک روند دادرسی طولانی مواجه خواهد بود که نفق و تضمین بازار سرمایه کشور و احقاق حق برای خواهان را در پی نخواهد داشت.

از این جهت سعی بر آن داریم، تا بدو اُمر ارجح رسیدگی به اختلافات فعالان بازار در بورس اوراق بهادار (bond crowd) را بررسی نموده و سپس به مسئولیت حرفه ای فعالان بازار (انتظامی، جزایی و مدنی) و همچنین شیوه رسیدگی به دعاوی مدنی و شکایات کیفری و انتظامی بپردازیم.

پاییز ۱۳۸۹

حسین قربانیان

Real695@yahoo.com

^۱ - از جمله مزایای بورس برای سرمایه گذاران می توان به کسب درآمد، سرمایه گذاری در مکانی امن، حفظ سرمایه در مقابل تورم، قابلیت نقدشوندگی اوراق بهادار، مشارکت در تصمیم گیری برای اداره ی شرکت ها و برخورداری از حمایت قانون و مقررات نام برد. (فتاوی، سیدمجتبی، خودآموز بورس، شماره ۸۶، مهر ۱۳۸۸، ص ۷۹).